

Lesní hospodářství a ochrana biodiversity v ČR – základní východiska v kontextu právních předpisů

Petr Kjučukov

ČZU v Praze, Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra ekologie lesa

Kašperské Hory 19.5.2016

Biodiversita – biologická rozmanitost (na všech úrovních)

- geny
- druhy
- ekosystémy

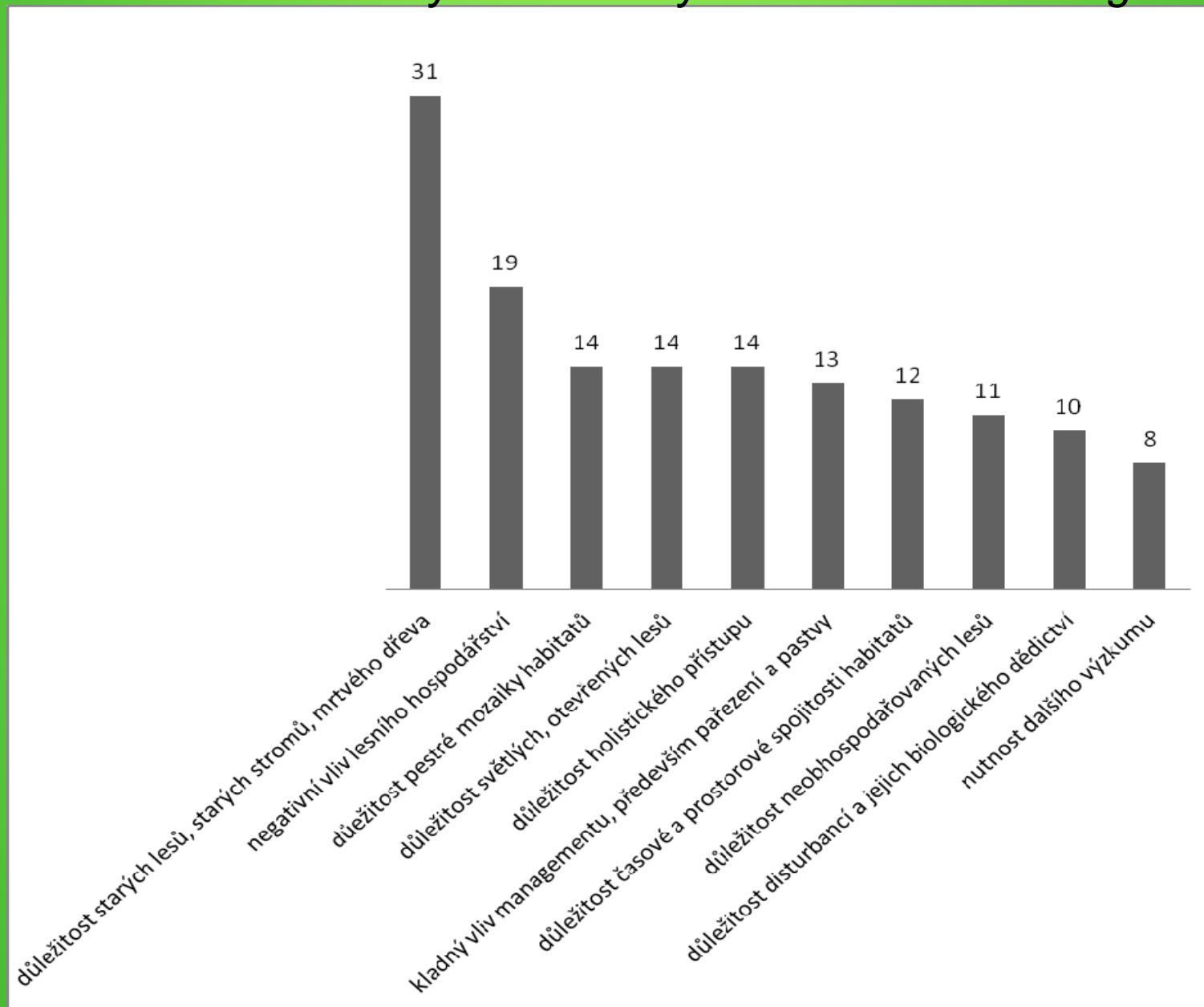
Prostorové měřítko diversity:

- α – lokální (stanovištní)
- γ – krajinná (globální)
- β – mezistanovištní (též γ/α)

Základní východiska pro českou lesnickou praxi

- Mozaika habitatů v krajině (*coarse filter*); staré lesy (*old-growth forests*), disturbance, mrtvé dřevo...
- Rezervace a mikrorezervace (včetně mikrohabitatů) ve vzájemně propojené síti.
- Holistický přístup (jemné hospodářské postupy, zachování habitatů po těžbě, příklon k přirozené dřevinné skladbě, managementová diversita).
- Zařazení starých forem hospodaření.

Přibližná četnost vybraných vědeckých článků přímo zdůrazňujících jednotlivé faktory ochrany biodiversity – převzato z autorovy literární rešerše k tématu ochrany biodiversity a lesnického managementu.

PRÁVNÍ KONTEXT OCHRANY LESNÍ BIODIVERSITY V ČR

- **Zákon č. 114/1992 Sb.**, o ochraně přírody a krajiny

Účelem zákona je mimo jiné přispět k ochraně rozmanitostí forem života

Obecná ochrana - § 5.

Druhová ochrana § 48 a násl.

Závazná stanoviska OOP (k LHP, LHO...)

Vyhláška ministerstva životního prostředí České republiky č. 395/1992 Sb.

Natura 2000:

Směrnice Rady [92/43/EHS](#) ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Směrnice Rady [79/409/EHS](#) ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků.

Právní předpisy - pokračování

Zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění pozdějších předpisů. *Současná platná právní úprava navazující na Úmluvu o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES)*

Rámcová úmluva o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat (2003)

Protokol o trvale udržitelném obhospodařování lesů k Rámcové úmluvě o ochraně a udržitelném rozvoji Karpat (2011)

Právní předpisy - pokračování

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 134/1999 Sb., znění účinné od 3.3.1994 ÚMLUVA O BIOLOGICKÉ ROZMANITOSTI - Convention on Biological Diversity (CBD)

Rio de Janeiro 1992.

Podpis ČR 1993

Platnost pro ČR 1994

Pro účely této Úmluvy "Biodiversita (biologická rozmanitost)" znamená variabilitu všech žijících organismů včetně, mezi jiným, suchozemských, mořských a jiných vodních ekosystémů a ekologických komplexů, jejichž jsou součástí; zahrnuje diversitu v rámci druhů, mezi druhy i diversitu ekosystémů.

Implementace CBD v ČR

**Strategie ochrany biodiversity České republiky 2016 – 2015
schválená Usnesením Vlády ČR č. 193 ze dne 9. března 2016:**

- negativně hodnocena homogenizace lesů (nízká diferenciace, nevhodná dřevinná skladba, absence stadia stárnutí a rozpadu)
- významný způsob ochrany – bezzásahovost
- pro udržení některých typů stanovišť hospodaření nezbytné

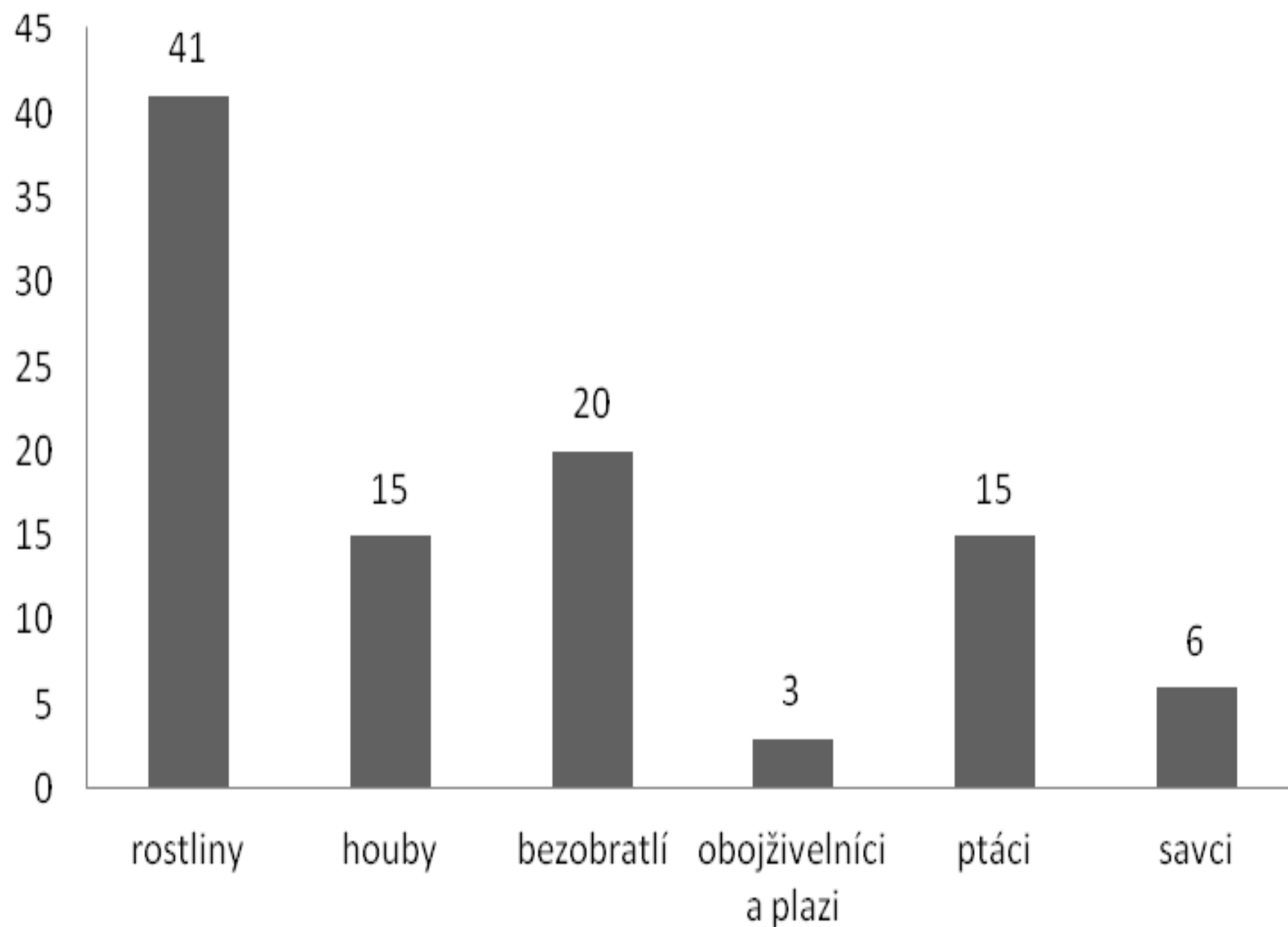
ZÁKLADNÍ ANALÝZA NÁROKŮ ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH DRUHŮ ČR VÁZANÝCH OBLIGÁTNĚ ČI PŘEDNOSTNĚ NA LES (druhy dle Vyhlášky MŽP č. 389/1992 Sb., dále jen “ZCHD”)

846 ZCHD

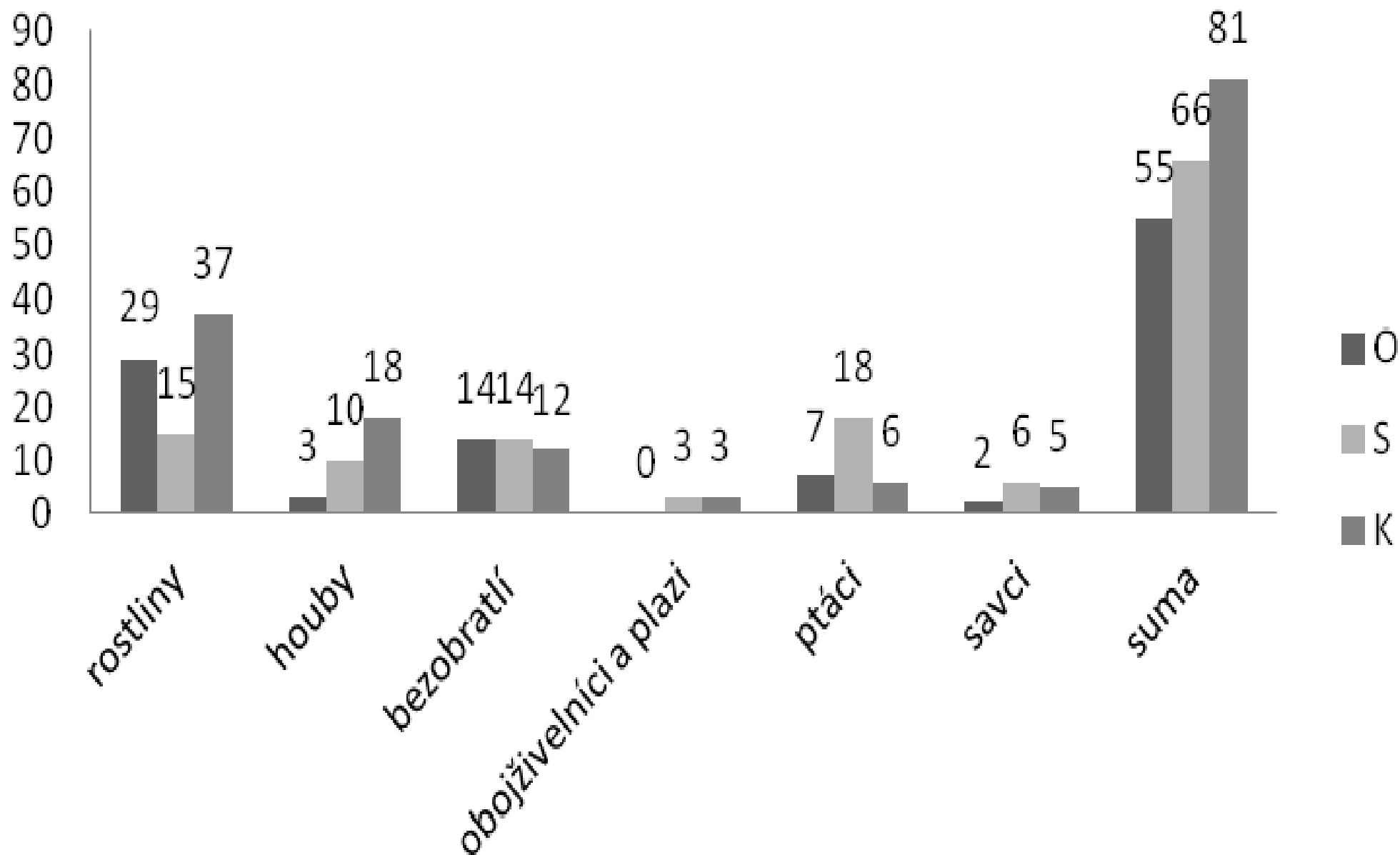
202 lesních ZCHD (24%)

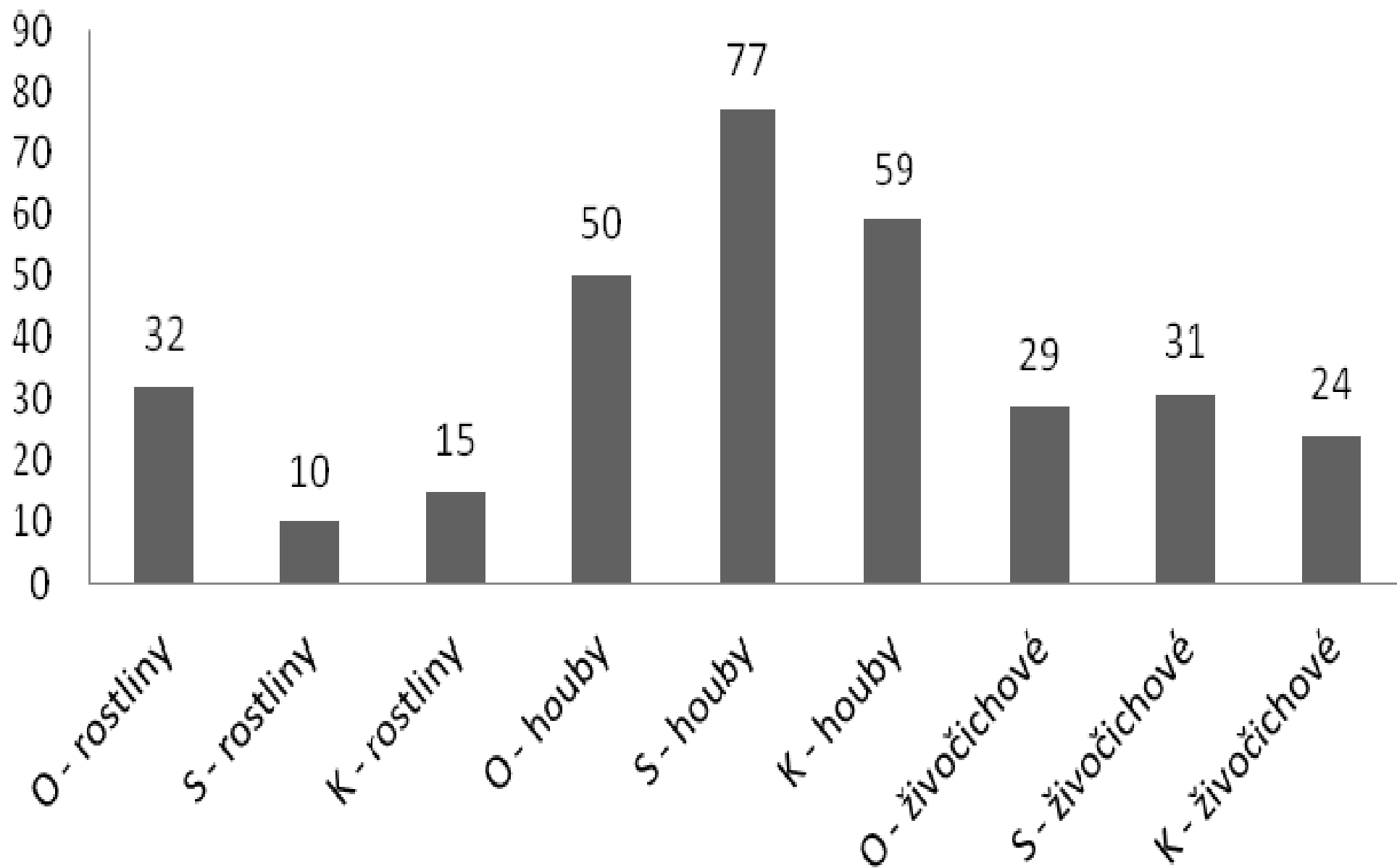
Procentické zastoupení jednotlivých skupin v rámci souboru lesních ZCHD

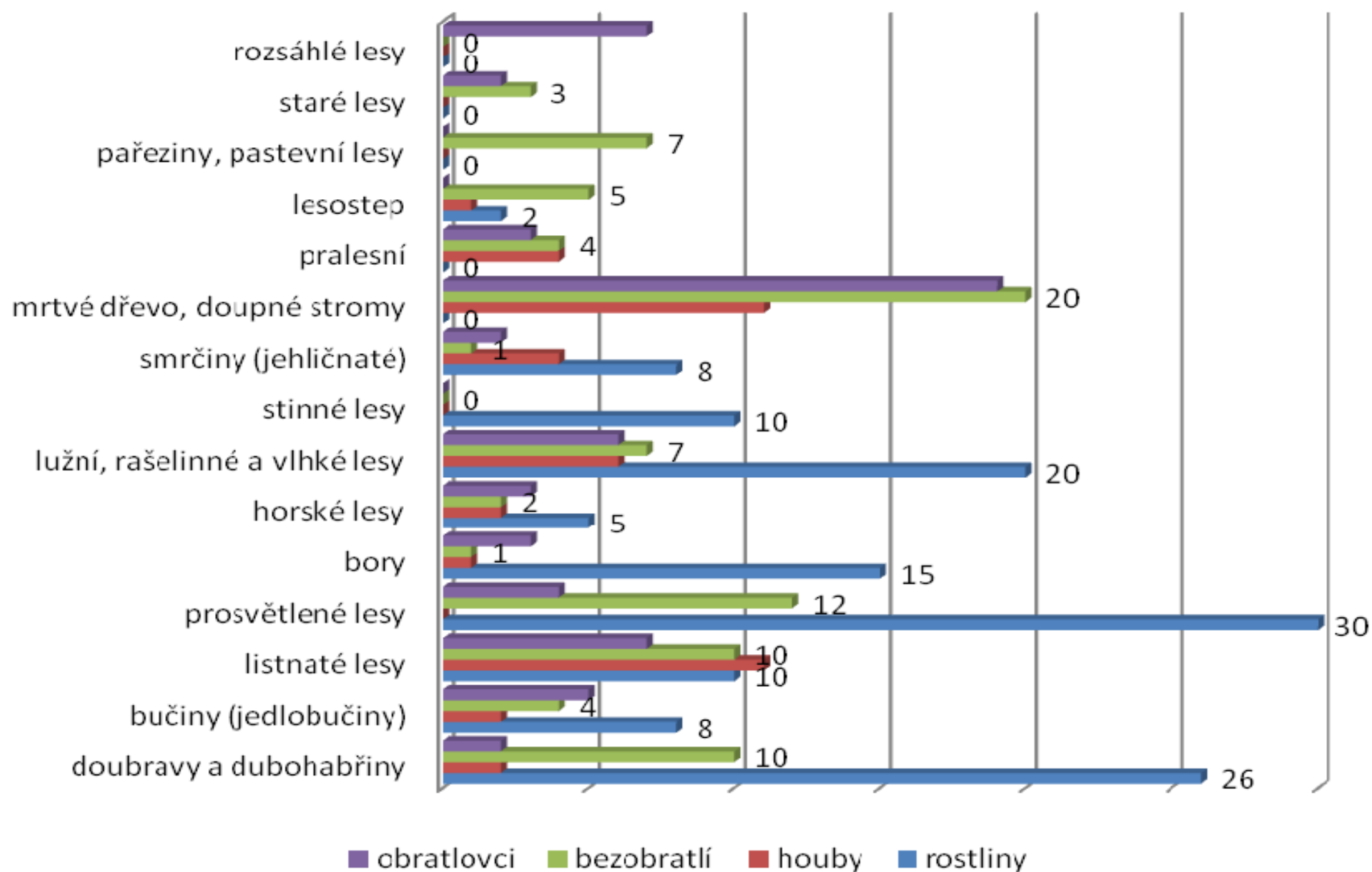
Četnost lesních ZCHD (celkem 202) v jednotlivých kategoriích ohrožení

Procentické zastoupení skupin lesních ZCHD v rámci jednotlivých kategorií ZCHD

Rámcové znázornění četnosti hlavních ekologických nároků lesních ZCHD

Světlé lesy, zvláště pak světlé **doubravy**, jakož i **lužní lesy**, jsou klíčové **pro diversitu rostlin**. **Mrtvé dřevo a doupné stromy** jsou klíčové **pro diversitu hub, bezobratlých a obratlovců** (zvláště ptáků). Pro houby jsou důležité také listnaté lesy. Návrat k pařezinám či pastevním lesům (staré formy hospodaření) by podpořil obzvláště vybrané druhy bezobratlých (například motýly).

Jednotlivé habitaty uspokojující ekologické nároky ZCHD existují často ve vzájemné kombinaci a interakci (například disturbance v listnatém lese – prosvětlení – přítomnost mrtvého dřeva a osluněných starých stromů...).

Mnohé otázky ochrany biodiversity a optimalizace lesnického managementu nejsou doposud dostatečně zodpovězeny. Míru chybných rozhodnutí lze minimalizovat kombinací opatření – managementovou diversitou.

Děkuji za pozornost

